

Perusopetuksen opetussuunnitelman muutos.

Muutos koskee oppilashuoltoa ja korvaa vuonna 2011 tehdyn perusopetuksen opetussuunnitelman täydennyksen oppilashuollon osalta ja on voimassa 1.8.2014 alkaen.

4.9. Oppilashuolto

4.9.1 Yleistä oppilashuollosta

Simon perusopetuksen oppilashuollon tavoitteena on edistää oppilaiden oppimista, terveyttä ja hyvinvointia ja huolehtia koulu yhteisön hyvinvoinnista sekä koulu ympäristön terveellisyydestä ja turvallisuudesta. Oppilashuoltoa toteutetaan sekä yhteisöllisenä että yksilökohtaisena oppilashuoltona. Oppilashuollon kokonaisuuteen sisältyvät oppilashuolto sekä oppilashuollon palvelut, joita ovat psykologi- ja kuraattoripalvelut sekä kouluterveydenhuollon palvelut. Oppilashuolto järjestetään monialaisena yhteistyönä opetustoimen ja sosiaali- ja terveystoimen kanssa siten, että siitä muodostuu toimiva ja yhtenäinen kokonaisuus. Oppilashuoltoa toteutetaan yhteistyössä oppilaiden ja heidän huoltajiensa sekä tarvittaessa muiden asiantuntijatahojen kanssa. Oppilashuollon palveluista tiedotetaan oppilaita ja huoltajia syyslukukauden alussa jaettavalla painetulla tiedotteella sekä sähköisen viestintäjärjestelmän vastaavalla tiedotteella.

4.9.2. Arvio oppilashuollon kokonaistarpeesta

- Koulukuraattorin asiakkaana Simossa on ollut vuonna 2013 103 perusopetuksen oppilasta.
- Terveystarkastuksen suorittaa terveystarkastuksen kaikille perusopetuksen oppilaille vuosittain. Luokilla 1, 5 ja 8 on laaja terveystarkastus, joka sisältää lääkärintarkastuksen ja johon kutsutaan oppilaan vanhemmat. Perusopetuksessa oppilaita on lukuvuonna 2014-2015 373.
- Psykiatrisen sairaanhoitajan palvelua on käyttänyt lukuvuoden 2013-2014 aikana 7 perusopetuksen oppilasta käyntimäärän ollessa arviolta 25. Käyntimäärä ovat lisääntyneet aikaisempiin vuosiin verrattuna.
- Psykologin palvelua on tarvittu vuosittain n. 25 oppilaan kolmiportaisen tuen tai oppilashuollollisen tuen järjestämiseksi.

Kouluterveydenhoitajan vastaanotto Simon koulun perusopetuksen oppilaille ja lukion opiskelijoille on alakoulun tiloissa kolmena päivänä viikossa klo 8-14. Koulukuraattorin vastaanotto on Simon koulun yläluokkien ja lukion tiloissa Simon perusopetuksen oppilaille ja lukion opiskelijoille pääosin kahtena päivänä viikossa. Psykiatrisen sairaanhoitajan tavoittaa Simon terveysasemalta. Koulupsykologin palvelu järjestetään Kemin perheneuvolan kautta vuoden 2014 loppuun saakka. Oulunkaaren kanssa käydään neuvotteluja palvelun järjestämiseksi vuoden 2015 alusta eteenpäin.

4.9.3. Oppilashuoltoryhmät monialaisessa yhteistyössä

4.9.3.1. Opiskelijahuollon ohjausryhmä

Opiskelijahuollon ohjausryhmä vastaa Simon kunnan alueella toimivien esiopetusta antavien päiväkotien, koulujen ja oppilaitosten opiskelijahuollon yleisestä suunnittelusta, kehittämisestä, ohjauksesta ja arvioinnista. Opiskelijahuollon ohjausryhmään kuuluvat koulutoimenjohtaja, terveys- ja sosiaalipalvelujen nimeämät edustajat sekä kunnan alueella toimivien muiden koulutuksen järjestäjien nimeämät edustajat.

4.9.3.2. Koulukohtainen oppilashuoltoryhmä

Koulukohtainen oppilashuoltoryhmä vastaa Simon perusopetuksen koulujen oppilashuollon suunnittelusta, kehittämisestä, toteuttamisesta ja arvioinnista **Simon koululla** ryhmään kuuluvat koulun rehtori, opinto-ohjaaja, koulukuraattori, psykiatrinen sairaanhoitaja, kouluterveydenhoitaja ja mahdollisuuksien mukaan etsivän nuorisotyön työntekijä sekä erityisopettajat. **Muilla kouluilla** ryhmään kuuluvat koulunjohtaja, erityisopettaja, koulukuraattori, psykiatrinen sairaanhoitaja ja kouluterveydenhoitaja. Oppilashuoltoryhmä voi tarvittaessa kuulla asiantuntijoita. Ryhmän keskeinen tehtävä on yhteisön hyvinvoinnin ja turvallisuuden edistäminen sekä muun yhteisöllisen oppilashuollon toteuttaminen ja kehittäminen. Ryhmää johtaa rehtori/koulunjohtaja ja se kokoontuu 1-5 kertaa lukuvuodessa ja lisäksi tarvittaessa.

4.9.3.3. Asiantuntijaryhmä

Asiantuntijaryhmä kokoontuu yksittäisen oppilaan tai oppilasryhmän oppilashuollollisen tarpeen selvittämiseksi ja palvelujen järjestämiseksi. Kokoonpano vaihtelee tapauskohtaisesti. Ryhmään voivat kuulua erityisopettaja, luokanvalvoja, koulukuraattori, psykiatrinen sairaanhoitaja, kouluterveydenhoitaja, opinto-ohjaaja ja etsivän nuorisotyön työntekijä. Ryhmän vastuuhenkilö määräytyy tapauskohtaisesti. Oppilaan ja huoltajan suostumus käsittelyyn osallistuvista henkilöistä kysytään tarkoitusta varten laaditulla lomakkeella.

4.9.4. Yhteisöllinen oppilashuolto

Yhteisöllinen oppilashuolto on osa koulun toimintakulttuuria ja toimia, joilla edistetään oppilaiden osallisuutta, oppimista, hyvinvointia ja terveyttä. Lisäksi seurataan, arvioidaan ja edistetään koulu yhteisön hyvinvointia sekä koulu ympäristön, terveellisyttä turvallisuutta ja esteettömyyttä. Yhteisöllisten toimintatapojen kehittämisessä tehdään yhteistyötä oppilaiden, huoltajien sekä muiden ja lasten ja nuorten hyvinvointia edistävien viranomaisien ja toimijoiden kanssa. Osallisuutta lisäävät toimintatavat edesauttavat myös ongelmien ennaltaehkäisyä, niiden varhaista tunnistamista ja tarvittavan tuen järjestämistä.

Yhteisöllisen oppilashuollon toiminta-alueita ovat:

Kehittämistyöryhmä:

- Toimii Simon koululla
- Osallistuu viihtyvyyden ja oppilaiden sosiaalisen kanssakäymisen tukemiseen mm. seuraavilla keinoilla:
- Teemapäivät
- Jaksotapahtumat
- Luokka-asteiden 7-9 –laatuluokkakilpailu
- 7. luokan ryhmäyttämispäivä
- Juhlien järjestämien

KiVa-koulu:

- Simon koululla on käytössä kiusaamisen vastustamiseen liittyvä KiVa –toimenpideohjelma. KiVa-toimenpideohjelman on todettu vähentävän kiusaamista ja lisäävän kouluhyvinvointia, yhteisöllisyyttä ja oppilaiden välistä vuorovaikutusta.
- KiVa-oppitunneilla opitaan keinoja vastustaa kiusaamista. Alakoulun 1. ja 4. luokkien oppilaiden varsinaiseen KiVa –ohjelmaan kuuluu 10 kaksoistuntia ja yläkoulun ohjelmaan

7.-luokkalaisille neljä KiVa-teemaa, joko oppituntien tai teemapäivien muodossa. Oppitunnit ja teemat sisältävät mm. keskusteluja, ryhmätöitä, lyhytfilmejä kiusaamisesta ja rooliharjoituksia. Niiden sisältö etenee yleisistä ihmissuhteisiin liittyvistä asioista kiusaamisen mekanismeihin ja seurauksiin. Monilla oppitunneilla keskitytään siihen, millainen rooli ryhmällä on kiusaamisen ylläpitäjänä tai lopettajana sekä mietitään ja harjoitellaan erilaisia tapoja vastustaa kiusaamista.

- KiVa-tiimi on vähintään kolmen opettajan tai muun henkilökuntaan kuuluvan aikuisen muodostama työryhmä, joka yhteistyössä luokanopettajan tai -valvojan kanssa selvittää esiin tulevia kiusaamistapauksia.
- Koulun henkilökunta on saanut perehdytyksen KiVa Koulu -ohjelman toteuttamiseen ja kiusaamistapausten selvittämiseen.

Oppilaskunta:

Simon koululla toimii oppilaskunta. Oppilaskunta valitsee lukuvuoden alussa pidettävässä yleiskokouksessa keskuudestaan puheenjohtajan. Lisäksi luokat valitsevat keskuudestaan edustajan oppilaskunnan hallitukseen. Oppilaskunnan toimintaa ohjaa tehtävään määrätty opettaja. Oppilaskunta osallistuu koulun tapahtumien, teemapäivien ja erilaisten tilaisuuksien järjestämiseen sekä vaikuttaa omalla toiminnallaan kouluviihtyvyyden parantamiseen.

Kerhotoiminta:

Koulut voivat halutessaan ja kulloinkin käytössä olevan tuntiresurssin puitteissa järjestää kerhotoimintaa. Kerhotoiminta voidaan toteuttaa joko koulun voimin tai moniammatillisena yhteistyönä muiden tahojen kanssa. Kerhotoiminnan järjestämistä täsmennetään vuosittain lukuvuosisuunnitelmassa.

Kummioppilastoiminta:

Simon ja Maksniemen kouluissa on käytössä kummioppilastoiminta. Viidennellä luokalla oppilaat saavat esikoululaisten joukosta oman kummioppilaan, johon he käyvät tutustumassa etukäteen päiväkodin puolella. Koulun alkaessa kuudesluokkalaiset toimivat oman kummioppilaansa tukena auttaen heitä koulun alkaessa tutustumaan koulun käytäntöihin, tiloihin, työskentelytapoihin sekä muihin oppilaisiin. Lukuvuoden aikana pidetään yhteisiä kummitunteja, joissa kummit ja heidän oppilaansa toimivat yhdessä; mm. askartelevat, pelaavat pelejä, ruokailevat ja viettävät yhteisiä välitunteja.

Yhteistyö kotien ja muiden toimijoiden kanssa

Simon perusopetuksen koulut työskentelevät määrätietoisesti hyvän kodin ja koulun välisen vuorovaikutuksen rakentamiseksi ja ylläpitämiseksi.

Tiedottaminen ja yhteydenpito tapahtuu pääasiassa sähköisten viestintäjärjestelmien avulla. Muita yhteydenpito- ja tiedottamiskanavia ovat vanhempainillat, painetut tiedotteet ja avoimien ovien päivä. Huoltajilla on myös mahdollisuus käydä koululla keskustelemassa oppilaan asioista. Maksniemen koulun vanhempainyhdistys ry. ja Simon koulun vanhempainyhdistys ry. tukevat koulun toimintaa ja kodin ja koulun välistä yhteistyötä. Kodin ja koulun välisellä yhteistyöllä pyritään tukemaan oppilaan koulunkäynnin edellytyksiä ja oppilaan sekä koko koulu yhteisön terveyttä, turvallisuutta ja hyvinvointia.

Simon perusopetus tekee yhteistyötä nuoris- ja vapaa-aikatoimen kanssa mm. erilaisten tapahtumien järjestämisessä sekä Etsivä nuorisotyö Simossa -hankkeen parissa työskentelevien

henkilöiden kanssa. Yhteistyötä tehdään myös kunnan muiden hallintokuntien, yritysten, seurakunnan ja kolmannen sektorin yhdistysten ja yhteisöjen kanssa.

Terveystiedon opetuksessa voidaan käyttää asiantuntijana kouluterveydenhoitajaa. Oppilaita opetetaan käyttämään terveydenhuollon palveluita. Yhteistyötä voidaan tehdä myös muiden terveystieteiden tarjottavien toimijoiden ja yhdistysten kanssa.

Luokanvalvojat ja luokanopettajat seuraavat sähköisen viestintäjärjestelmän avulla oppilaiden poissaoloja ja niiden selvityksiä sekä puuttuvat niihin tarvittaessa. Poissaoloista ja niiden vaikutuksesta opiskeluun puhutaan oppilaanohjauksessa, luokanvalvojan tunneilla sekä muilla oppitunneilla.

Opetuksen nivelvaiheissa tehdään monialaista yhteistyötä, jonka avulla varmistetaan oppimisen ja koulunkäynnin tuen ja oppilashuollon järjestämiseksi välttämättömien tietojen siirtyminen vastaanottavien koulujen ja oppilaitosten käyttöön. Esi- ja perusopetuksen oppilaan koulunkäyntiin ja oppimiseen sekä oppilashuollollisiin tarpeisiin liittyvä tiedonsiirto tapahtuu huoltajan luvalla. Perusopetuksesta toiselle asteelle siirtyvän opiskelijan oppimiseen ja opiskeluun vaikuttavia tietoja siirretään oppilaan ja hänen huoltajansa luvalla.

Oppilaan siirtyessä esiopetuksesta perusopetukseen järjestetään siirtopalaveri, joissa ovat mukana esiopetuksen opettaja, tuleva luokanopettaja ja erityisopettaja. Tarvittaessa palaveriin voi osallistua kuraattori tai muu oppilashuollon organisaation toimija.

Oppilaan siirtyessä 6-luokalta 7-luokalle, järjestetään siirtopalaveri, jossa ovat mukana luokanopettaja, luokanvalvojat, alakoulun ja yläkoulun erityisopettajat, opinto-ohjaaja sekä koulukuraattori. Tarvittaessa palaveriin voi osallistua myös muu oppilashuollon organisaation toimija.

Myös oppilaan huoltajalla on mahdollisuus osallistua edellä mainittuihin siirtopalaveriin.

Simon koulussa siirtymävaiheessa 9-luokalta toiselle asteelle tehdään yhteistyötä useiden tahojen kanssa. Pääyhteistyökumppanit ovat oppilaiden huoltajat ja lähiseudun toisen asteen oppilaitokset kuten Simon lukio, Ammattiopisto Lappia, Perä-Pohjolan opisto, Lapin ammattiopisto, Oulun seudun ammattiopisto ja ammattiopisto Luovi. Yhteistyötä jatko-opintojen suunnittelun suhteen voidaan tehdä tarvittaessa myös esimerkiksi ammatinvalintapsykologin, oppisopimustoimiston, etsivän nuorisotyöntekijän, kuraattorin, terveydenhoitajan, erityisopettajan ja psykiatristen sairaanhoitajien kanssa. Yhteistyökumppanit valikoituvat tapauskohtaisesti kunkin oppilaan ohjaustarpeen ja jatko-opintosuunnitelmien mukaan. Yhteistyötä jatko-opintojen suunnittelussa tehdään myös työelämään tutustumisen kautta lähiseudun yrittäjien ja Simon kunnan kanssa.

Esteettömyyttä, turvallisuutta ja terveellisyttä edistävä yhteistyö ja toiminta

Oppilaille on oikeus turvalliseen opiskeluympäristöön. Siihen kuuluvat fyysinen, psyykinen ja sosiaalinen turvallisuus. Koulun järjestyssäännöt lisäävät opiskeluyhteisön turvallisuutta, viihtyisyyttä ja sisäistä järjestystä. Koululla on yhtenäiset toimintatavat eri ympäristöissä tapahtuvaa opetusta varten. Eri oppiaineiden opetukseen laadittuja turvallisuusohjeita noudatetaan. Opiskeluympäristön terveellisyttä ja turvallisuutta sekä oppilaitosyhteisön hyvinvointia edistetään ja seurataan jatkuvasti.

Esteettömän liikkumisen turvaamiseksi Simon koulun ja lukion koulurakennukseen pääsee luiskaa pitkin ja käytössä on hissi, joka mahdollistaa esteettömän liikkumisen kerrosten välillä. Myös Simon koulun alakoulun kiinteistössä on hissi.

Tapaturmia ja onnettomuuksia ehkäistään pelastussuunnitelman ohjeiden mukaisesti. Tapaturmissa ja onnettomuuksissa tilanteen vakavuuden mukaan ensiavun antaa oppilaitoksen työntekijä omien taitojensa mukaan, kouluterveydenhoitaja tai Simon terveysasema. Tarvittaessa paikalle kutsutaan ambulanssi.

Liikuntatunneilla tapahtuvia tapaturmia ehkäistään turvallisen ympäristön, turvallisuusohjeiden noudattamisen ja tarvittavien suojavälineiden avulla. Opetuksen järjestäjä vastaa siitä, että liikuntapaikat ja -välineet ovat asianmukaisessa kunnossa. Rikkinäisestä tai epäkunnossa olevasta laitteesta tai välineestä ilmoitetaan rehtorille. Liikuntatuntien turvallisuusohjeet annetaan tiedoksi sekä opiskelijoille että huoltajille. Oppilaiden velvollisuus on noudattaa turvallisuusohjeita. Kunnan teknisen toimen kanssa tehdään yhteistyötä liikuntapaikkojen turvallisuuden edistämiseksi ja parantamiseksi. Lajikohtainen tarkennus: Luistelussa jokaisen pitää käyttää kypärää.

Jokaisella liikuntapaikalla sekä koulun ulkopuolisen opetuksen aikana on tarvittava ensiapuvarustus mukana. Liikuntaa opettavalla opettajalla on mukana liikuntapaikan osoite mahdollisen avun ohjaamiseksi paikalle. Tapaturman sattuessa opettaja antaa omien taitojensa mukaisen ensiavun ja tarvittaessa ohjaa jatkohoitoon.

Teknisen työn tunneilla noudatetaan yleisiä työsuojelumääräyksiä ja konekohtaisia työturvallisuusohjeita ja käytetään asianmukaisia suojaimia. Oppilaat perehdytetään käytettävien koneiden ja laitteiden oikeaan ja turvalliseen käyttöön.

Tupakkatuotteiden, alkoholin ja muiden päihteiden käytön haittavaikutuksista ja vaaroista keskustellaan terveystiedon tunneilla. Mahdollisuuksien mukaan järjestetään päihdekasvatustapahtuma yhteistyössä nuoriso- ja vapaa-aikatoimen kanssa vuosittain.

Simon alakoulun sekä yläkoulun ja lukion tiloista on laadittu turvallisuusanalyysi, joka on liitetty osaksi pelastussuunnitelmaa. Pelastussuunnitelma tarkistetaan vuosittain sekä silloin, kun kiinteistössä on tapahtunut olennaisia turvallisuuteen vaikuttavia muutoksia. Yleinen palotarkastus tehdään vuoden välein.

Työterveyshuollon työpaikkaselvitykset tehdään työpaikoille, joissa edellisestä selvityksestä on kulunut yli 5 vuotta. Työpaikkaselvityksissä ovat mukana työsuojelupäällikkö, työsuojeluvaltuutettu, työterveyslääkäri ja työterveyshoitaja. Työoloselvityksiä tehdään tarpeen mukaan. Aluehallintoviraston (AVI) työsuojeluyksikkö ilmoittaa kuntaan vuosittain, mihin kunnan toimialueisiin minäkin vuonna tarkastukset tehdään. Tarkastuksissa ovat mukana AVI:n työsuojelutarkastaja, kunnan työsuojelupäällikkö, työsuojeluvaltuutettu sekä yksikön esimies ja tarvittaessa muuta henkilökuntaa.

Suunnitelma oppilaan suojaamiseksi väkivallalta, kiusaamiselta ja häirinnältä

Koulukiusaamisella tarkoitetaan yhteen oppilaaseen kohdistuvaa toistuvaa, jatkuvaa ja systemaattista henkistä tai fyysistä väkivaltaa, joka voi ilmetä käsiksi käymisenä, ilkuntana, solvauksena, pelotteluna, ahdisteluna, kiristämisenä, eristämisenä jne., joka on tavanomaisen kiusoittelun ylittävää toimintaa.

Kiusaamistilanteissa toimitaan seuraavasti:

- kiusaamiseen puututaan heti
- asia selvitetään sekä kiusatun että kiusaajan näkökulmasta
- sovitaan kiusaamisen lopettamisesta välittömästi
- suoritetaan tehostettua valvontaa, onko kiusaaminen loppunut
- tapahtumat ja toimenpiteet kirjataan
- mikäli kiusaaminen jatkuu, pyydetään huoltajia koululle yhteiseen neuvonpitoon, mitä asian suhteen on tehtävä
- tarvittaessa otetaan yhteyttä myös muihin viranomaisiin, esimerkiksi poliisiin
- seurataan sovittujen toimenpiteiden toteutumista.

Lisäksi Simon koulussa on käytössä kiusaamisen vastustamiseen liittyvä KiVa –toimenpideohjelma. KiVa –toimenpideohjelman on todettu vähentävän kiusaamista ja lisäävän kouluhyvinvointia.

Seksuaalisella häirinnällä tarkoitetaan sanallista, sanatonta tai fyysistä, luonteeltaan seksuaalista ei-toivottua käytöstä, jolla tarkoituksellisesti tai tosiasiallisesti loukataan henkilön henkistä tai fyysistä koskemattomuutta erityisesti luomalla uhkaava, vihamielinen, halventava, nöyryyttävä tai ahdistava ilmapiiri.

Seksuaalinen häirintä voi ilmetä ainakin seuraavin tavoin:

- sukupuolisesti tunkeilevat tai vihjailevat eleet tai ilmeet
- härskit puheet, kaksimieliset vitsit sekä vartaloa, pukeutumista tai yksityiselämää koskevat asiattomat huomautukset tai kysymykset
- esille asetetut pornoaineistot, seksuaalisesti virittyneet kirjeet, puhelinsoitot, tekstiviestit ja sähköpostit
- ei-toivottu fyysinen kosketus
- sukupuoliyhteyttä tai muuta seksuaalista kanssakäymistä koskevat ehdotukset tai vaatimukset
- raiskaus tai sen yritys.

Lähtökohtana on henkilön oma kokemus. Sukupuolinen huomio on häirintää tai ahdistelua ainakin silloin, jos sitä jatketaan, vaikka kohteeksi joutunut on ilmaissut pitävänsä sitä loukkaavana tai vastenmielisenä.

Mikäli oppilas kokee seksuaalista tai sukupuoleen perustuvaa häirintää, hän toimii seuraavasti:

- Pyytää häiritsijää lopettamaan.
- Mikäli häirintä ei lopu, hän kertoo asiasta luokanvalvojalle tai rehtorille.
- Koulu ryhtyy tiedon saatuaan toimiin häirinnän lopettamiseksi (katso kiusaamistilanteiden toimintamalli).
- Häiritsijä saattaa joutua rikoslain ja vahingonkorvauslain mukaiseen vastuuseen teoistaan.

Kiusaamista, väkivaltaa ja häirintää ehkäistään puhumalla näistä asioista ja niiden seurauksista oppitunneilla. Koulun yhteisölliset toimintatavat ja käytänteet ehkäisevät ei-toivottua käyttäytymistä. Kameravalvonta auttaa ennaltaehkäisemään koulun tiloissa tapahtuvaa kiusaamista, väkivaltaa ja häirintää sekä voi auttaa tapahtumien selvittämisessä.

Opettajat perehdytetään tämän suunnitelman sisältöön opettajakunnan kokouksissa. Luokanvalvoja tai luokanopettaja huolehtii tiedottamisesta oppilaille lukuvuoden ensimmäisen koulupäivän lisäksi luokanvalvojan tunneilla ja KiVa-koulun teematunneilla. Vanhemmille kerrotaan suunnitelmasta vanhempainilloissa ja sähköisen viestintäjärjestelmän tiedotteilla.

Suunnitelma oppilaan suojaamiseksi väkivallalta, kiusaamiselta ja häirinnältä päivitetään vähintään neljän vuoden välein. Simon koulun oppilashuoltoryhmä seuraa sattuneita tapauksia ja laatii lukuvuosittain yhteenvedon tapahtumista.

Toiminta äkillisissä kriiseissä ja uhka- ja vaaratilanteissa

Simon sivistystoimella on kriisityön opas, jonka tavoitteena on estää fyysiset ja psyykkiset haittavaikutukset, säilyttää oppilaitosyhteisön ja sen jäsenten toimintakyky, tukea lasten, nuorten ja aikuisten toipumista, vahvistaa yhteisön ja sen jäsenten kykyä selviytyä vaikeista tilanteista sekä varmistaa, että kukaan ei ole asioiden kanssa yksin.

Kriisityön oppaasta löytyy tietoa ja ohjeita seuraavista asioista:

- kriisin vaiheet sekä lapsen ja nuoren surureaktiot
- koulun kriisitilanteiden toimintavalmius
- masentunut lapsi tai nuori
- itsemurhavaarassa oleva lapsi tai nuori
- lapsen ja nuorten päihteiden käyttö
- koulukiusaaminen
- äkillinen sairastuminen, loukkaantuminen, onnettomuus tai myrkytys
- onnettomuus koulumatkalla
- asetilanne tai pommiuhka
- tulipalo

Kriisitilanteissa avun tarve on itsestäänselvyys ja apua tulee antaa ja hakea automaattisesti. Koulun kriisityöryhmä kokoontuu heti kriisin sattuessa tekemään toimintasuunnitelmaa sekä ottaa tarvittaessa yhteyttä kunnan kriisiryhmään.

Simon koulun kriisiryhmän kokoonpano:

- rehtori
- kouluterveydenhoitaja
- koulukuraattori
- opinto-ohjaaja
- luokanvalvoja / muu opettaja

Rehtori on keskuhenkilö, jolle informaatio tapahtuneesta annetaan ja joka antaa tietoa tarvittaessa edelleen esim. lehdistölle.

Rehtori ilmoittaa koulussa tapahtuneesta onnettomuudesta kotiin. Kuolemaan johtaneesta onnettomuudesta perheelle ilmoittaa sairaala, poliisi tai pappi tilanteen mukaan.

Opettajat ovat tietoisia koulun kriisiryhmästä ja menettelytavoista. Hyvä yhteistyö on tärkeätä koulua koskevissa kriisitilanteissa. Yksittäistä poukkoilua ei saa esiintyä, ja perheen tunteet, tavat ja toiveet on aina otettava ensisijaisesti huomioon. Mikäli rehtori on estynyt hoitamaan tehtäväänsä, lukion rehtori toimii hänen sijassaan. Jos sekä rehtori että lukion rehtori ovat estyneitä hoitamaan tehtäväänsä, virkaiältään vanhin Simon koulun opettaja toimii sijaisena.

Opettajat perehdytetään tämän suunnitelman sisältöön opettajakunnan kokouksissa. Luokanvalvoja tai luokanopettaja huolehtii tiedottamisesta oppilaille lukuvuoden ensimmäisen koulupäivän lisäksi

luokanvalvojan tunneilla ja KiVa-koulun teematunneilla. Vanhemmille kerrotaan suunnitelmasta vanhempainilloissa ja sähköisen viestintäjärjestelmän tiedotteilla. Toiminta äkillisissä kriiseissä ja uhka- ja vaaratilanteissa päivitetään vähintään neljän vuoden välein. Simon koulun oppilashuoltoryhmä seuraa sattuneita tapauksia ja laatii lukuvuosittain yhteenvedon tapahtumista.

Simon koulun luokkien 1-6 ja Simon koulun luokkien 7-9 ja Simon lukion pelastussuunnitelmissa on kuvattu oppilaitosten turvallisuusorganisaatio:

- Laitoksen johto: rehtori-koulutoimenjohtaja
- Suojelujohtaja: rehtori-koulutoimenjohtaja
- Apulaissuojelujohtaja: lukion rehtori
- Suojeluvalvoja: kouluisäntä
- Pelastuslaitoksen yhteyshenkilö: Lapin pelastuslaitoksen Simon toimipisteen palotarkastaja
- Poliisin yhteyshenkilö: koulupoliisi

Pelastussuunnitelmaan on kirjattu yleisohjeet onnettomuuksien ehkäisemiseksi sekä ohjeet seuraavien vaarojen ja tilanteiden varalta: onnettomuus tai sairauskohtaus, tulipalo, kaasuvaara, säteilyvaara ja uhkatilanne. Lisäksi pelastussuunnitelmasta löytyvät suojelujohtajan ja suojeluvalvojan tehtävät normaalioloissa ja poikkeustilanteissa.

Lähin esimies perehdyttää uudet työntekijät pelastussuunnitelmaan ensimmäisen työviikon aikana. Kaikille oppilaitoksen työntekijöille, oppilaille ja opiskelijoille järjestetään poistumisharjoitus kerran vuodessa. Alkusammutuskoulutusta järjestetään tarvittaessa. Poistumisharjoituksen yhteydessä käydään läpi erilaisiin uhka- ja vaaratilanteisiin liittyviä toimintamalleja. Pelastussuunnitelma tarkistetaan vuosittain sekä silloin, kun kiinteistössä on tapahtunut olennaisia turvallisuuteen vaikuttavia muutoksia.

4.9.5 Yksilökohtainen oppilashuolto

Yksilökohtaisella oppilashuollolla tarkoitetaan oppilaalle annettavia oppilashuollon palveluja, joita ovat kouluterveydenhuolto, oppilashuollon psykologi- ja kuraattoripalvelut sekä yksittäistä oppilasta koskeva monialainen oppilashuolto. Yksilökohtaisen oppilashuollon tehtävänä on edistää hyvinvointia, terveyttä ja opiskelukykyä sekä tunnistaa näihin ja oppilaan elämäntilanteeseen liittyviä yksilöllisiä tarpeita. Tavoitteena on myös varhaisessa vaiheessa ehkäistä ongelmia ja huolehtia tarvittavan tuen järjestämisestä.

Yksittäisen oppilaan tai oppilasryhmän oppilashuollon tuen tarpeen selvittämiseksi ja palvelujen järjestämiseksi kootaan asiantuntijaryhmä. Ryhmän koollekutsujana toimii se oppilashuollon organisaatiossa toimiva henkilö, joka tuen tarpeen ensimmäisenä havaitsee. Asiantuntijaryhmään voidaan nimetä asiantuntijoita jäseneksi vain oppilaan, tai, ellei hänellä ole edellytyksiä arvioida annettavan suostumuksen merkitystä, hänen huoltajansa suostumuksella. Asiantuntijaryhmän vastuuhenkilö kirjaa ryhmän toimintatavoitteiden kannalta välttämättömät oppilasta koskevat tiedot oppilashuoltokertomukseen. Oppilashuoltokertomus laaditaan jatkuvaan muotoon aikajärjestyksessä eteneväksi ja siihen kirjataan yksittäisen oppilaan:

- 1) nimi, henkilötunnus, kotikunta ja yhteystiedot sekä alaikäisen tai muutoin vajaavaltaisen oppilaan huoltajan tai muun laillisen edustajan nimi ja yhteystiedot
- 2) asian aihe ja vireillepanija
- 3) oppilaan tilanteen selvittämisen aikana toteutetut toimenpiteet
- 4) tiedot asian käsittelystä oppilashuoltoryhmän kokouksessa, kokoukseen osallistuneet henkilöt ja heidän asemansa, kokouksessa tehdyt päätökset, päätösten toteuttamissuunnitelma sekä toteuttamisesta ja seurannasta vastaavat tahot
- 5) toteutetut toimenpiteet

6) kirjauksen päivämäärä sekä kirjauksen tekijä ja hänen ammatti- tai virka-asemansa
Jos sivulliselle annetaan oppilashuoltokertomukseen sisältyviä tietoja, asiakirjaan on lisäksi merkittävä, mitä tietoja, kenelle sivulliselle ja millä perusteella tietoja on luovutettu.

Oppilashuoltokertomuksia säilytetään oppilaitoksen arkistossa tätä tarkoitusta varten varatussa kansiossa niin kauan, kun hän on kirjoilla oppilaitoksessa. Eri oppilaiden oppilashuoltokertomukset erotetaan välilehdillä toisistaan. Rekisterin vastuuhenkilönä toimii Simon koulutoimiston toimistos sihteeri, joka määrittelee tapauskohtaisesti käyttöoikeudet rekisteriin tallennettaviin tietoihin. Rekisteriin sisältyviä tietoja ei saa käyttää muuhun tarkoitukseen kuin kyseisen yksilökohtaisen oppilashuollon palvelujen järjestämiseen ja toteuttamiseen, ellei laissa muuta säädetä.

Oppilaalle on järjestettävä mahdollisuus keskustella henkilökohtaisesti oppilashuollon psykologin tai kuraattorin kanssa viimeistään seitsemäntenä oppilaitoksen työpäivänä sen jälkeen kun oppilas on tätä pyytänyt. Kiireellisessä tapauksessa mahdollisuus keskusteluun on järjestettävä samana tai seuraava työpäivänä. Mahdollisuus henkilökohtaiseen keskusteluun on järjestettävä tarvittaessa myös oppilaan huoltajan tai muun henkilön yhteydenoton perusteella.

Jos koulun tai oppilashuollon työntekijä arvioi oppilaan tarvitsevan oppilashuollon psykologi- tai kuraattoripalveluja, hänen on otettava viipymättä yhteyttä psykologiin tai kuraattoriin yhdessä oppilaan kanssa. Jos yhteydenottoa ei ole mahdollista tehdä yhdessä, oppilaalle on annettava tieto yhteydenotosta ja mahdollisuus keskustella yhteydenottoon liittyvistä syistä viimeistään seitsemäntenä oppilaitoksen työpäivänä sen jälkeen kun oppilas on tätä pyytänyt. Kiireellisessä tapauksessa mahdollisuus keskusteluun on järjestettävä samana tai seuraava työpäivänä. Oppilaan huoltajalle tai muulle lailliselle edustajalle on annettava tieto tällaisesta yhteydenotosta.

Oppilashuoltoa toteutetaan yhteistyössä oppilaan ja hänen huoltajiensa kanssa. Oppilaan omat toivomukset ja mielipiteet on otettava huomioon häntä koskevissa toimenpiteissä ja ratkaisuissa hänen ikänsä, kehitystasonsa ja henkilökohtaisten edellytystensä mukaisesti. Alaikäinen ja muu vajaavaltainen voi painavasta syystä kieltää huoltajaansa tai muuta laillista edustajaansa osallistumassa itseään koskevan oppilashuoltoasian käsittelyyn sekä antamasta itseään koskevia salassa pidettäviä oppilashuollon tietoja tälle henkilölle, jollei se ole selvästi hänen etunsa vastaista. Huoltajalla ei ole oikeutta kieltää alaikäistä käyttämästä oppilashuollon palveluja.

Simon perusopetuksen mielenterveyspalvelut

Oppilas voi itse ottaa yhteyttä Simon terveystieteiden psykiatrisen sairaanhoitajaan kohdatessaan elämässään erilaisia ongelmia, joista selviämiseen hän kokee tarvitsevänsä jonkun ulkopuolisen apua. Tällaisia asioita voivat olla mm. mielialojen vaihtelut, nukkumiseen liittyvät hankaluudet, ihmissuhteissa esiintyvät pulmat, äkilliset kriisit, esim. vanhempien ero, sairaus, kuolema, yksinäisyys, syömiseen liittyvät pulmat, itsetuhoiset ajatukset, päihdeongelma tai vaikka jännittäminen tai erilaiset pelot.

Oppilaan voi ohjata psykiatrisen sairaanhoitajan vastaanotolle kuka tahansa koulun työntekijä tai psykiatrisen sairaanhoitajan voi kutsua kouluterveydenhoitajan vastaanotolle tapaamaan opiskelijaa. Tällaisessa keskustelussa voi tarpeen ja tilanteen mukaan olla mukana myös joku opettajista, vanhempi, kuraattori tai ystävä. Tarvittaessa oppilaalle järjestetään muita täydentäviä palveluita, kuten psykiatrin, sosiaalityöntekijän tai kenen tahansa muun ammattihenkilön apua, josta oppilaan tilanteessa voi olla hyötyä ja apua.

Koulupsykologin palvelu järjestetään voimassa olevan sopimuksen mukaan vuoden 2014 loppuun saakka ostopalveluna Kemin perheneuvolalta. Palvelun järjestämisestä vuoden 2015 alusta eteenpäin neuvotellaan Oulunkaaren kanssa.

Simon perusopetuksen kouluterveydenhuolto

Simon kunnan koulukeskuksessa on terveydenhoitajan vastaanotto ilman ajanvarausta kolmena aamuna viikossa. Terveydenhoitaja on tavoitettavissa myös muuna aikana puhelimitse tai Wilman kautta.

Terveydenhoitajan suorittaa terveystarkastuksen kaikille oppilaille vuosittain. Luokilla 1, 5 ja 8 on laaja terveystarkastus, joka sisältää lääkärintarkastuksen ja johon kutsutaan oppilaan vanhemmat. Laajaan terveystarkastukseen sisällytetään huoltajan kirjallisella suostumuksella opettajan arvio oppilaan selviytymisestä ja hyvinvoinnista koulussa. Ennen tarkastusten alkua on käytävä kouluterveydenhuollon ja opettajan välinen keskustelu luokan tilanteesta, jotta terveystarkastusten sisältö osataan suunnata oikein.

Kouluterveydenhoitaja pitää oppitunnin 5.luokalle murrosiästä ja kuukautisista, 6. luokalle tupakasta ja päihteistä. sekä 8. luokille seurustelusta ja ehkäisystä. Pyydettyessä pidetään myös muita tunteja ja järjestetään tapahtumia.

Kouluterveydenhoitaja tekee laajasti moniammatillista yhteistyötä.

Koulun terveydellisten olojen valvontatarkastuksia pitää tehdä kolmen vuoden välein.

Simon peruskoululaisten hammashoitopalvelut

Perusopetuksen kaikki luokat tarkastetaan lukuvuoden aikana, oppilaat kutsutaan vuorollaan tarkastukseen. Särkytapauksissa ja tapaturmissa voidaan otetaan yhteys hammashoitolaan.

Hammashoitaja käy alakouluilla kuukausittain harjauttamassa oppilaiden hampaat.

Simon kunnassa hammashoito on ilmaista alle 18-vuotiaille.

Koulukuraattorin palvelut

Koulukuraattori on koulun sosiaalityön asiantuntija. Työskentely koulussa, lapsen tai nuoren arkiympäristössä mahdollistaa ennaltaehkäisevän työn ja laajan vaikuttamisen yksilö- ja yhteisötasolla kokonaisuksi oppilasikäluokkiin.

Kuraattorityön tavoitteena on oppilaiden ja opiskelijoiden psyykkisen ja sosiaalisen hyvinvoinnin tukeminen, ongelmien ennaltaehkäiseminen sekä koulunkäyntiin liittyvien toimintaedellytysten turvaaminen. Koulukuraattori tekee yksilö-, ryhmä- ja kouluyhteisötason työtä tukea antavien keskustelujen, ryhmä- ja verkostotyömenetelmien sekä konsultaation ja työnohjauksellisten keskustelujen avulla. Lisäksi koulukuraattorit tekevät rakenteellista työtä osallistumalla erilaisiin kunnassa toimiviin tiimeihin sekä kehittämistyötä suunnittelemalla ja kehittämällä mm. koulun oppilashuoltotyötä. Koulukuraattorin työ on erityisesti oppilaan ja perheiden tukemista, vuorovaikutusta ja yhteistyötä vanhempien ja kodin, sekä opettajien ja muiden oppilaan sosiaaliseen verkostoon kuuluvien tahojen kanssa.

Koulukuraattori pyrkii turvaamaan oppilaan onnistuneen koulupolun työskentelemällä mahdollisuuksiensa mukaan koulunkäynnin nivelvaiheissa. Luokkakohtaisten tapaamisten lisäksi yksittäiset oppilaat ohjautuvat koulukuraattorin luokse monista eri syistä. Näitä ovat mm. poissaolot tai koulunkäynnin laiminlyönti, keskittymisvaikeudet ja motivaatio-ongelmat. Sosiaaliin suhteisiin liittyviä syitä ovat mm. kiusaamistilanteet ja kaverisuhdeongelmat. Tunne-elämän vaikeuksista

yleisiä ovat oppilaiden pelot, alakuloisuus, arkuus ja jännittäminen sekä opiskelupaineet. Perheeseen liittyviä tulosityitä ovat mm. perherakenteen muutokset. Myös erilaiset akuutit kriisit voivat olla syynä koulukuraattorille ohjautumiselle.

Asiakastyössä ensimmäisenä tehtävänä on kartoittaa suunnitelmallisesti ja kokonaisvaltaisesti oppilaan tilanne ja tuen tarve oppilaan ikä ja kehitystaso huomioon ottaen yhteistyössä oppilaan, perheen ja opettajan kanssa, sekä koota tarvittaessa oppilaan ympärille tämän tarvitsema tukiverkosto. Kartoituksen laajuus vaihtelee oppilaan tilanteen mukaan. Jatkotoimia voivat olla koulukuraattorin ohjaus- ja tukikeskustelut tai ohjaaminen koulun omien (esim. kouluterveydenhuolto) tai koulun ulkopuolisten tukitoimien luokse. Keskusteluissa koulukuraattorin kanssa oppilaat tulevat kuulluiksi. Oppilaille on mahdollisuus puhua itselleen tärkeistä asioista sekä käsitellä tunteitaan ja ajatuksiaan rauhassa aikuisen kanssa. Työmenetelminä keskustelun tukena voidaan käyttää toiminnallisia välineitä kuten tunne- yms. keskustelukortteja, pelejä, verkostokarttaa ja erilaisia harjoitusmonistepohjia. Koulukuraattorin kanssa työskentely ja asiointi on luottamuksellista, eikä asioista mene tietoa ulkopuolisille tahoille, ellei asiasta erikseen sovita.

Lähteet:

-Hallituksen esitys eduskunnalle oppilas- ja opiskelijahuoltolaiksi ja eräiksi siihen liittyviksi laeiksi. HE 67/2013.

-Koulun sosiaalityön asiakastiedot sosiaalihuollon asiakastietojärjestelmissä. Sosiaali- ja terveysministeriö. Sosiaalialan tietoteknologiahankkeen raportti 2009.

-Oppilashuolto ja koulun sosiaalityö ehkäisevänä lastensuojeluna. Sosiaaliportti.fi. Gråsten-Salonen Hanna & Mehtiö Mervi.

Oppilashuollon seuranta, arviointi ja valvonta

Simon kunta arvioi oppilashuollon toteutumista ja vaikuttavuutta yhteistyössä kunnan opetustoimen ja sosiaali- ja terveystoimen kanssa sekä osallistuu ulkopuoliseen oppilashuoltoon koskevaan arviointiin. Arvioinnin keskeiset tulokset julkistetaan. Edellä mainitut toimijat vastaavat myös oppilashuollon kokonaisuuden omavalvonnan toteutumisesta.

Oppilashuoltosuunnitelma tarkistetaan vuoden kuluessa siitä, kun kunnan lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelma on tarkistettu.